

Homines dum docent discunt

Men leert door les te geven.

(Seneca)

“Jongelui, gaat u zitten!”

Hoe vaak zal ik dit verzoek gedaan hebben aan de schare die ik aantref of ontvang op de pakweg zeventig vierkante meter, die ik mijn lokaal mag noemen? Ben ik aan het begin van mijn loopbaan als docent absoluut alleenheerser binnen de muren van de lesruimte, de democratisering van het onderwijs dringt vrij vlot door tot in mijn klaslokaal. Uiteindelijk cijfer ik mezelf zoveel mogelijk weg in het onderwijsproces. Ik word nu getolereerd en ingeroepen als vraagbaak wanneer mijn leerlingen weer eens wanhopig roepen ‘dat ze er echt niet uit komen!’.

Met de oprechte vraag ‘en wat dacht je er zelf van?’ wakker ik die vertwijfeling slechts fijntjes aan en weet me opnieuw verdienstelijk te maken.

Ik heb echt een schitterend beroep!

Ik kom nu een verhuisdoos vol docentenagenda’s tegen. Ik kan ze, net als de stapel klassenfoto’s, niet opruimen; bij iedere naam en ieder gezicht hoort een verhaal. Een aantal anekdotes haal ik zonder moeite terug, alsof ik nog gisteren voor de klas stond.

Ik heb heel af en toe in het belang van leerlingen en collega’s een rookgordijntje opgetrokken.

Voorjaarsvakantie XL

Xander is een sportieve knul. Hij voetbalt en doet aan wielrennen. Buiten school kom ik hem vaak tegen tijdens zijn dagelijkse rondje hardlopen. Hij woont bij mij in de wijk. Vader en moeder zijn voortdurend met sporten bezig. Ik meen dat moeder ooit in het Nederlands korfbalteam speelde en vader zie ik regelmatig in tennis outfit langsfietsen. Het jongste zusje is wat sportiviteit betreft het zwarte schaap van de familie. Haar uiterlijk wijst niet

bepaald op enige sportieve betrokkenheid. Ze is mollig. Ze zit op de basisschool. Ze komt regelmatig door onze straat op weg van en naar school. Vriendelijk meisje. Ze groet altijd. Haar broer zal wel verteld hebben, dat er een leraar van zijn school op de hoek woont.

Xander en Xandra, namen die je mag verwachten met een vader die Xavier heet! Moeder stelde zich ooit voor als Evelyn, maar dat had evenzogoed Xanthippe kunnen zijn.

Xander zit in de derde klas installatietechniek en is vast van plan om loodgieter te worden. Een ijverige jongen, die nu al volop klust in de buurt. Ik tref hem aan bij kennissen waar hij de installatie van de badkamer aangenomen heeft. Hij is nu al een vakman! De leraar die hem praktijk geeft, is dik tevreden over zijn vorderingen. Het verbaast me dat de vakdocent van Xander in de week voor de krokusvakantie melding maakt van vermoedelijk onwettig schoolverzuim. De jongen is weliswaar keurig ziek gemeld, maar mijn collega ving in de klas op dat onze vriend dan toch zeker ergens in een skigebied het bed moet houden!

Ik klim in de telefoon om te informeren naar de gezondheid van de jongen. Ik laat na de pieptoon een vriendelijk verzoek tot dringend contact achter. Na schooltijd fiets ik toch maar langs het adres. Er wordt niet opengedaan. De lamellen van de doorzonkamer staan driekwart dichtgedraaid: vakantiestand! Misschien ligt Xander boven te slapen, zijn de ouders aan het werk en zit zijn zusje keurig op school. Hij zal de bel wellicht niet horen. De hele familie zou natuurlijk op dit moment in het ziekenhuis aan het bed van de doodzieke zoon kunnen zitten. Ik moet het later nog maar eens proberen.

Die week voor de vakantie controleer ik nog een paar keer op een mogelijk teken van leven bij de familie thuis. Een nieuwsgierige buurman weet me te vertellen dat het gezin op wintersport is. De familie is skiën in Oostenrijk.

Dat wordt een zaak voor de ambtenaar leerplichtzaken van de gemeente. De boetes die de gemeente voor ongeoorloofd schoolverzuim oplegt, maken er een wel erg dure skivakantie van! Het lukt echter de ambtenaar deze keer niet om een zaak te maken van het verzuim. De ouders geven toe op wintersport

geweest te zijn, maar de kinderen zouden thuisgebleven zijn. Zowel Xander als Xandra zijn echter ziek geworden en zijn bij opa en oma gaan uitzielen. De grootouders bevestigen het verhaal. Geen speld tussen te krijgen.

Saalbach-Hinterglemm

Xander is gediplomeerd van school. Zijn zusje zit bij ons in de tweede klas. Ze is gegroeid en lijkt minder volslank. Sportief is ze volgens de gymdocent nog steeds niet. Xandra is ook wat ijver en schoolvorderingen niet te vergelijken met haar oudere broer. Ze is een minimalist; veel vijfjes en een paar zesjes, hogere cijfers kom je op haar rapport niet tegen. Haar mentor geeft aan niet helemaal gerust te zijn op een succesvolle schoolcarrière van het meisje.

Er gaan meteen alarmbellen rinkelen, zodra na de voorjaarsvakantie het meisje ziek gemeld wordt.

Ik fiets het tweede lesuur meteen langs het adres en dezelfde weetgierige buurman weet me te vertellen dat ze met skikoffer op de auto vorige week vertrokken zijn. Ik krijg het adres van de ouders van Evelyn. Die zorgen voor de post en de planten.

Ik verras de grootouders met mijn bezoek.

“Nee, Xandra is met haar ouders skiën in Oostenrijk. Ze ligt niet ziek hier.” Bij de andere opa en oma is ze niet, dat weten ze zeker. Oma laat me trots de ansicht uit Saalbach-Hinterglemm zien. Die kwam vorige week. Er staan drie namen erop. Xander moest werken, die kon deze keer niet mee.

Ik deel deze wetenschap met de ambtenaar leerplichtzaken. Die brengt de volgende dag een bezoek aan beide grootouders. Ik vermoed dat er hierna druk internationaal getelefoneerd wordt.

Vrijdagmiddag komen Xandra en haar vader naar school. Het meisje was écht ziek. Om opa en oma niet te belasten, heeft ze bij een tante gelogeed.

De gemeentefunctionaris wil de ansichtkaart en de verklaring van de grootouders ter sprake brengen, maar ik ben haar net voor.

“Heeft die tante een zonnebank waar je met een skibril op moet liggen?”

Xandra heeft duidelijk heel weinig geskied en voornamelijk genoten van de combinatie van sneeuw en zon op skihuthoogte. Haar vader kijkt naar het gebruinte gelaat van zijn dochter en hij ontdekt waarschijnlijk nu pas de grote witte plekken rond de ogen: Mickey Mouse-ogen! Hij schiet in de lach en geeft ronduit toe een weekje vakantie extra genomen te hebben.

“De sneeuw was zo perfect dit jaar en we hadden prachtig weer!”

“Ja, goede sneeuwcondities, die heb je niet ieder jaar. Dat zal nu zeker vier jaar geleden zijn. Toen waren uw kinderen ook zo ziek, weet u nog?”

Navels

Zomermode! Dit jaar zijn naveltruitjes in zwang. Het woord dekt niet helemaal of juist helemaal niet de lading. De navel wordt er niet door bedekt; het kledingstuk reikt tot halverwege de borstkas en laat een brede band buik vrij aan blik en buitenlucht.

De directie heeft in haar wijsheid besloten om dit kledingstuk op de gedooglijst te plaatsen en is bij de besluitvorming waarschijnlijk uitgegaan van de meest charmante en slanke bakvissen van onze schoolpopulatie.

Het is midzomer en inmiddels bloedheet in mijn lokaal. Ik had in korte broek willen komen; de meeste jongens verschijnen in shorts op school. Bij docenten is deze vorm van verkoeling slechts toegestaan aan mijn collega's van de gymsectie, die tevergeefs een schaduwplekje zoeken op het sportveld.

De meiden gaan bijna stuk voor stuk luchtig gekleed in de gangbare mode: naveltruitjes en een strakke heupbroek.

Jessica, haar ouders hebben onze voormalige overzeese gebiedsdelen een aantal jaren geleden verruild voor het economisch meer stabiele moederland, zou je een 'stevige tante' kunnen noemen. Ik prijs de moed waarmee ze vandaag haar kledingkeuze bepaalde: een brede bruine band vlees beweegt

ritmisch bij iedere stap tussen het te strak zittend naveltruitje en dito legging. Ergens diep verscholen aan de voorzijde vermoed ik de vroegere aanhechtingsplaats van de navelstreng. Dit ziet er voor niemand bekoorlijk uit. Jessica staat alom bekend als een 'bitch' en niemand durft een opmerking over haar outfit te maken. Ik waag me er zeker niet aan.

De schooldirectie had beslist een andere overweging gemaakt na het aanschouwen van deze 'tropische verrassing'.

Bij naveltruitjes horen navels en die zijn in het algemeen niet zo heel erg bijzonder. Ze worden bijzonder door een aangebrachte versiering. Zo nu en dan word ik geconfronteerd met een dame die mij trots haar navelpiercing wil tonen. Ik geef meteen aan dat ik niet nieuwsgierig ingesteld ben en maak me met een zeer korte blik er van af met: "Heel mooi! Deed het pijn?" Ik ben ook niet zo erg geïnteresseerd in het antwoord, maar het meisje heeft haar dosis aandacht gekregen.

Ik kan aardig tekenen. Ik word er midden in de naveltruitjestijd door een leerlinge als 'deskundige' bijgehaald om een navel-tatoeage te beoordelen. Nog voor ik erop bedacht ben, staar ik in een ondiepe vleesholte met daaromheen in zwart en rood een cirkel met kleine vlammetjes. Op een sportauto zou zo iets niet misstaan.

"Eh, aardig. Heeft een hoop geld gekost?"

"Vijfenzeventig euro, omdat het een goede kennis van mijn pa is."

"Wel zorgen dat je zo slank blijft, hoor! Het wordt anders een enorm kampvuur!"

Ik kan nog net een uithaal met haar nepGucci-tas ontwijken.

Blauw oog

Het is drie dagen geleden dat de Arubaanse Jessica ons onaangenaam verraste met de confronterende expositie van haar zwaarlijvigheid. Vandaag heeft ze een afkledend, wijde blouse aan en het lijkt erop dat ze overdreven in de weer is geweest met make-up. Vooral het gedeelte rond het rechteroog heeft een onnatuurlijke verkleuring. Ik vermoed dat ze gevochten heeft. Ik blijf de hele les in de gisfase. Ik doe maar net of ik het niet opgemerkt heb.

In de personeelskamer vertelt haar mentor later dat Jessica gistermiddag bij de bushalte een leerling van een andere school toegetakeld heeft; hij maakte wél een opmerking over haar blote buik. Hij heeft vier hechtingen en gekneusde ribben.
Waarheid en onwetendheid hebben soms een hoge prijs...